

PROSTOVOLJNA VKLJUČITEV V OBVEZNO POKOJNINSKO IN INVALIDSKO ZAVAROVANJE – OD 1. 1. 2013 DALJE

Na podlagi Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju – ZPIZ-2 (Uradni list RS, št. 96/12), ki začne veljati s 1. januarjem 2013, se spreminja opredelitev zavarovancev – oseb, ki so prostovoljno vključene v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, bistveno pa se spreminja tudi znesek osnove za prispevke za te zavarovance (razen za zavarovance - kmete, ki so bili prostovoljno vključeni v obvezno zavarovanje pred 1. 1. 2013). Podrobneje pojasnjujemo v nadaljevanju.

I. Zavarovanci, ki se lahko prostovoljno vključijo v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje

Na podlagi 25. člena ZPIZ-2 se v obvezno zavarovanje lahko prostovoljno vključi:

- 1) oseba s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji, ki je dopolnila 15 let starosti in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v zavarovanje po tem zakonu;
- 2) državljani Republike Slovenije, ki so v delovnem razmerju v tujini, če so bili neposredno pred odhodom v tujino zavarovani na ozemlju Republike Slovenije ali so imeli pred odhodom v tujino stalno prebivališče na ozemlju Republike Slovenije in niso za ta čas obvezno zavarovani pri tujem nosilcu zavarovanja ali so obvezno zavarovani, pa teh pravic ne morejo uživati zunaj te države;
- 3) oseba v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom, vendar le za razliko do polnega delovnega časa;
- 4) užívalci družinske oziroma vdovske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji ter prejemniki poklicne pokojnine do uveljavitve pravice do pokojnine iz obveznega zavarovanja;
- 5) osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega in tretjega odstavka 17. člena tega zakona (kmetje), razen pogoja dohodka iz prvega odstavka 17. člena tega zakona;
- 6) prenosnik kmetijskega gospodarstva, ki za prenos prejema rento iz naslova ukrepov kmetijske politike, če ni užívalec pokojnine.

II. Osnove za plačilo prispevkov

Skladno s 149. členom ZPIZ-2 je osnova za plačilo prispevkov za zavarovance, ki so prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje po 25. členu ZPIZ-2, določena v znesku, ki je najmanj enak znesku 60 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec. Osnova za plačilo prispevka za prejemnike poklicnih pokojnin, ki so prostovoljno vključeni v obvezno zavarovanje, pa je določena v znesku 20 % zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v Republiki Sloveniji, preračunane na mesec.

III. Osnove za plačilo prispevkov v prehodnem obdobju

Pri določitvi osnove za prispevke za zavarovance, ki so prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje po 25. členu ZPIZ-2, je treba upoštevati tudi prehodne določbe tega zakona in sicer določbe sedmega in enajstega odstavka 410. člena ZPIZ-2 ter drugega odstavka 411. člena ZPIZ-2, iz katerih izhaja, da je najnižja osnova za prispevke za navedene zavarovance v prehodnem obdobju določena v višini, ki je navedena v spodnji preglednici.

Zavarovanec	Pravna podlaga po ZPIZ-2	Najnižja osnova za plačilo prispevkov v prehodnem obdobju
oseba s stalnim bivališčem v Republiki Sloveniji, ki je dopolnila 15 let starosti in ne izpolnjuje pogojev za obvezno vključitev v zavarovanje po tem zakonu	prvi odstavek 25. člena	Od jan 2013 do feb 2014: minimalna plača, od marca 2014 dalje: 60 % PP.
državljeni Republike Slovenije, ki so v delovnem razmerju v tujini, če so bili neposredno pred odhodom v tujino zavarovani na ozemlju Republike Slovenije ali so imeli pred odhodom v tujino stalno prebivališče na ozemlju Republike Slovenije in niso za ta čas obvezno zavarovani pri tujem nosilcu zavarovanja ali so obvezno zavarovani, pa teh pravic ne morejo uživati zunaj te države	drugi odstavek 25. člena	V letu 2013 in 2014: minimalna plača, v 2015: 54 % PP, v 2016: 56 % PP, od 2017: 58 % PP, od 2018 dalje: 60 % PP.
oseba v delovnem razmerju s krajšim delovnim časom, vendar le za razliko do polnega delovnega časa	tretji odstavek 25. člena	V letu 2013 in 2014: minimalna plača, v 2015: 54 % PP, v 2016: 56 % PP, od 2017: 58 % PP, od 2018 dalje: 60 % PP.
uživalci družinske oziroma vdovske pokojnine s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji ter prejemniki poklicne pokojnine do uveljavitve pravice do pokojnine iz obveznega zavarovanja	četrti odstavek 25. člena	Od jan 2013 do feb 2014: minimalna plača, od marca 2014 dalje: 60 % PP; za prejemnike poklicne pokojnine: 20 % PP.
osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz prvega in tretjega odstavka 17. člena tega zakona (kmetje), razen pogoja dohodka iz prvega odstavka 17. člena tega zakona	peti odstavek 25. člena	V letu 2013 in 2014: minimalna plača, v 2015: 54 % PP, v 2016: 56 % PP, od 2017: 58 % PP, od 2018 dalje: 60 % PP.
prenosnik kmetijskega gospodarstva, ki za prenos prejema rento iz naslova ukrepov kmetijske politike, če ni uživalec pokojnine	šesti odstavek 25. člena	Od jan 2013 do feb 2014: minimalna plača; od marca 2014 dalje: 60 % PP.

- PP: znesek zadnje znane povprečne letne plače zaposlenih v RS, preračunane na mesec

IV. Osnova za plačilo prispevkov za kmete, ki so prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje (prijava v zavarovanje pred 1. 1. 2013)

Skladno s prvim odstavkom 407. člena ZPIZ-2 so zavarovanci, ki so bili do uveljavitve tega zakona (pred 1. 1. 2013) vključeni v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi ukrepov kmetijske politike kot prenosniki kmetijskega gospodarstva, od uveljavitve tega zakona zavarovani po šestem odstavku 25. člena tega zakona in plačujejo prispevke od osnove, od katere jim je bil obračunan prispevek za zadnji mesec pred uveljavitvijo tega zakona (od osnove za mesec december 2012). Ta osnova se skladno z drugim odstavkom 407. člena ZPIZ-2 usklajuje s stopnjami rasti minimalne plače.

Po tretjem odstavku 407. člena ZPIZ-2 pa zavarovanci, ki so bili v zadnjem letu pred uveljavitvijo tega zakona vključeni v zavarovanje na podlagi šeste alineje prvega odstavka 34. člena ZPIZ-1 (osebe, ki opravljajo kmetijsko dejavnost in ne dosegajo dohodkovnega cenusa za obvezno zavarovanje), lahko ostanejo vključeni v zavarovanje pod enakimi pogoji tudi po uveljavitvi ZPIZ-2, tako da plačujejo prispevke od osnove, od katere jim je bil obračunan prispevek za december 2012. Ta osnova pa se usklajuje s stopnjami rasti minimalne plače.

V. Stopnje prispevkov

Prispevki za pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi prostovoljne vključitve v obvezno socialno zavarovanje se plačujejo:

- prispevek zavarovanca po stopnji 15,50 %
- prispevek delodajalca po stopnji 8,85 %.

VI. Zavezanci za plačilo prispevkov

Skladno z določbami 152. člena in 153. člena ZPIZ-2 je zavezanec za plačilo prispevkov zavarovanca (po stopnji 15,50 % od osnove) in prispevkov delodajalca (po stopnji 8,85 % od osnove) zavarovanec sam.

Skladno s petim odstavkom 407. člena ZPIZ-2 pa je, do ureditve v predpisih s področja kmetijstva, zavezanec za plačilo prispevka delodajalca za zavarovanje – kmete, ki so prostovoljno vključeni v obvezno pokojninsko zavarovanje, Republika Slovenija. To pomeni, da zavarovanci – kmetje, ki so prostovoljno vključeni v obvezno zavarovanje, tudi po 1. 1. 2013 plačujejo le prispevek zavarovanca (po stopnji 15,50 % od osnove).